

(המשך מעמוד 11)

או את מגמתו הכללית, או את רוחו, או את עורכיו. אך לא די באהרה כדי להביא להצבעה. זאב זיבוטינסקי המנוח נהג להשתמש במישחקי מילים גרמני ולדבר על ההבדל בין "שטי מונג" (מצבר-רוח) לבין "אבשטימונג" (הצבעה). נזכרתי בכך פעמים רבות בעת המערכה, כאשר נתקלנו בגילויים נהדרים של אהדה במישורים רבים — לא רק על פני ההמונים שנהרו לאסיפותינו, אלא גם בלכתנו ברחוב, בהופיענו בקיבוצים, במכתבים ובתרומות. שאלתי את עצמי: האם כל אלה יצביעו בעדנו?

אין כל ספק כי לא כל אלה העולם הזה הצביעו בעדו. ולא כל אלה המברכים אותו היום, בכנות ובספונטאניות. שמו שין במעטפה ליד הקלפי, (והרי רק 1533 קולות נוספים היו דרושים לנו כדי להכניס נציג לנוסות, לפי התוצאות הרשמיות!)

מה, אם כן, הקשר בין אהדה והצבעה? מדובר כאן בשני מישורים שונים. יכול אדם לקרוא את מאמריו של פלוני, להסכים עימו תמיד או לעיתים קרובות, לסמפט אותו באופן אישי — ובכל זאת לא יעלה על דעתו להצביע בעדו. ויכול אדם להצביע בעד מפלגה, מבלי להסכים עם רבים ממעשיה ומדעותיה, ומבלי לסמפט את מנהיגיה. כי על הצבעתו של אדם משפיעים גורמים רבים.

"די לנו במפלגות!"

ל גבי רשימה חדשה, ותהא גם סימפאטית ביותר, פועלים גורמיתיעה רבים, כמו: השיגרה. אדם הרגיל להצביע בעד מפלגה מסוימת, אינו זונח אותה בנקל, גם כשהיא מרגיזה אותו. כך זה בכל מקום, קל וחומר בישראל. הוא הולך לאסיפה של רשימה אחרת, קר

ח"כ משה אונה

רא את דבריה, מתרשם מהם, מגלה להם אהדה — וממשיך בכל זאת להצביע בעד המפלגה אשר למענה הצביע משחר-נעוריו.

הנימוק של "ביזבוב הקול", רשימה חדשה — אין ערובה ש" תעבור את אחוז החסימה. אם לא תעבור, מבוזבזים הקולות שניתנו לה. איש אינו רוצה לבזבז את קולו. לכן אומרים רבים: מפלגה פלונית פחות סימפאטית, אך קול הניתן לה אינו מבוזבז, ואילו ה" רשימה החדשה לא תעבור את אחוז החסימה. (אני משוכנע שאילו נערכו השבוע הבחירות בשנית, היינו זוכים בנקל בשלושה מנד"ט, טים, בגלל היעלמו של גורם-הרתעה זה).

ההתנגדות הפסיכולוגית ל" רשימה חדשה באשר היא חדשה, למראית-עין יש בישראל מספר גדול של מפלגות. 13 רשימות זכו ל" ייצוג בכנסת השישית — מהן שתיים שהן מפלגות כפולות (המערך ו" גח"ל).

מובן שזה המצב רק למראית-עין. למעשה יכלו כל המפלגות מ" חרות ועד מפ"ם (ואולי גם עד מק"י) להסתדר יפה מאד במפלגה גדולה אחת. המרחק בין בגין וסנה כיום אינו גדול יותר מזה שבין בארי גולדהרס וג'ין לינדסיי. כך שמספר המפלגות האמיתיות בכנסת הבאה קטן בהרבה — שלוש או ארבע. אולם בבחירות קובעת מראית-העין. האדם ברחוב מתייחס בא" רצון לרשימה חדשה, מתוך גישה פשטנית ש"די לנו במפלגות!" מש" פט זה יכול לחרוץ את דינה של רשימה חדשה לאבדון.

לכן לא די לרשימה חדשה לזכות במידה ניכרת של אהדה לדעותיה או לאישיה. כדי להתגבר על גורמיתיעה האוטומטיים (וכדי להתמודד, לאחר מכן, עם הבלודורים האדירים של המנגנונים המפלגתיים) דרוש לה עוד משהו. דרוש גורם שיהפוך את האהדה הפאסיבית של האזרח לרצון אקטיבי להצביע בעדה ולהיחלץ לעזרתה.

משהו או משהו מוכרח להגיד לאזרח: עליך לוותר על השיגרה, עליך להתעלם מדברי הילגולג וההוקעה של השכנים השמרניים, עליך להסתכן ולהתמודד באופן פעיל ברשימה החדשה — בגלל סיבה מסוימת ומעשית.

זה היה תפקידו של חוק לשון הרע. הוא חולל את הנס, הפך את הבלתי-אפשרי לאפשרי. הוא לא יצר אוהדים חדשים להעולם הזה, לא קירב את רעיונות השבועון המסויים ללבבות חדשים. אבל הוא אמר לאוהדים: עכשיו לא די עוד באהדתכם. עכשיו עליכם לעשות משהו! — כי אחרת יקץ הקץ על הרעיונות ועל הבמה המבטאת אותם.

הפריצה לקודש הקודשים

ר בע שעה אחרי שקול ישראל שידר את הידיעה, כאשר משה אונה, דוב יוסף ולוי אש" כול עדיין היו בשיא התרוממות-הרוח על נצחונם הכביר, החל הטלפון מצלצל בביתו. בפי כל המצללים היתה דרישה אחידה: ללכת לבחירות.

הראשון היה דודי ארנפלד, היהלומן הצעיר, שנמנה עם ראשוני שורת המתנדבים. השני היה רפי עטרון, נכה-המלחמה שנפטר שעות מעטות לפני פתיחת הקלפיות. חבל שלא רשמתי אז את שמות האחרים. בלב כולם נוצר קשר אוטומטי בין החוק ובין ההליכה לבחירות. יתכן כי בשלבים הסופיים של המערכה פתחה חשיבותו המעשית של חוק לשון הרע לגבי הכרעת הבוחר, ובגדה חשיבותם של גורמים אחרים. על כך עוד נעמוד. אך אין בלבי שמץ של ספק כי חוק לשון הרע תרם תרומה מכרעת להצלחת רשימתנו בשלב המכריע — שהיה דווקא השלב הראשון. כי בשלב זה נסללה הדרך אל לב הציבור, בשלב זה באו המתנדבים העיקריים שקיבלו על עצמם את עול המעשה, ובשלב זה עמדו בפנינו הבעיות הקשות ביותר. כגון: הרכבת רשימת המועמדים ואיסוף החתימות עליה.

כאשר ישבתי השבוע בלשכתו של השופט אלפרד ויתקון, בבית המשפט העליון, והרציתי את טענותי נגד חוק לשון הרע, לא יכולתי שלא לחשוב על התוצאה הפאראדוקסלית של חוק זה. יומיו חקקוהו כדי לסתום את הפה לשבועון המסויים ולעקרונותיו הפוליטיים — ועתה הם יאלצו לראות את פני עורכו ולשמעו את קולו בקודש-הקודשים שלהם, שהיה עד כה סגור ומסוגר בפני כל מי שלא השתייך לחוג המוצמצם של עסקני המפלגות הישנות. אכן, בור כרה ויחפרוהו.

(על הבעיות הראשונות, המשבריים הראשונים והנצחונות הראשונים, למחרת קום הרשימה, יסופר בכתבה הבאה בסידרה זו.)

לוח התאריכים של לידה

30.11.65	ת"א	"היכל-התרבות"
1.12.65	ת"א	"היכל-התרבות"
2.12.65	ת"א	"היכל-התרבות"
3.12.65	גבעתיים	
4.12.65	חיפה	
5.12.65	הרצליה	
6.12.65	ראשון-לציון	
7.12.65	טבריה	
8.12.65	קריית-חיים	
10.12.65	פתח-תקוה	
11.12.65	ירושלים	
12.12.65	אשקלון	
13.12.65	בתיים	
14.12.65	באר-שבע	

מכירת הכרטיסים החלה ב" משרד "כנף" או ביתר ה" משרדים בארץ.

הודעה חשובה!

לתושבי סביון, בת-ים, חולון, הרצליה, נתניה ותל-אביב

אשר מסרו שטחים לרחיצה וניקוי אצל י. לוי משרד חן ת"א מוזמנים לקבל את השטחים ולהתכבד בכוסית בחנות החדשה שלנו

ב-כבר מסריק 12 ת"א החנות לשטחים י. לוי

החיר ללא תקדים

לטלוויזיה החדשה

ספקיו

המעולה בעולם.

לסוכנים: פרטים טלפון: 441112 תל-אביב

NATIONAL GEOGRAPHIC MAGAZINE

ירחון נשלח ישר מארה"ב חתימה לשנה 33 ל"י

נ.ב.ט. את דנגור אבן-גבירול 12 תל-אביב

ה'אטרון דורות

הורים איומים

אתח אתח Les parents terribles

ז'אן קוקו

טלפון המשרד 31688

יום ה' 18.11	תל-אביב אהל-שם
יום ו' 19.11	חולון ארמון
מוצ"ש 20.11	חיפה ביתנו 9.15-7.15
יום ב' 22.11	פרדס חנה בית-העם
יום ג' 23.11	נוף-ים תל-אור
יום ד' 24.11	יזר גן תמר
יום ה' 25.11	תל-אביב מוגרבי
יום ו' 26.11	עכו גן עדן

בית הספר לברידינג

ארלוזורוב 180 תל-אביב, בשעות: 17.30-20.00

קורס נוסף למתחילים יפתח ביום ב' 22/11

התחנה ליעוץ בשאלות מין ונשואים

פתוחה בכל יום שני וחמישי בבית הבריאות שטראוס, רחוב בלסור 14, ת"א. חדר מספר 7, בין השעות 6 — 8 בערב.